

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
เรื่อง การนำซากสัตว์ป่าคุ้มครองเข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีวัตถุประสงค์  
เพื่อการค้า

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๓.๒/๑๑๑๖๕ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้รับคำขอใบอนุญาต (สป.๔) ของบริษัท NICE & RICH CREATION CO., LTD. เลขที่รับ ๔๒๙ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อขออนุญาตนำเข้า หนังกูหลือม (*Python reticulatus*) ซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองจำพวกสัตว์เลื้อยคลาน ลำดับที่ ๓๓ ตามกฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ และเป็นสัตว์ป่าในบัญชี ๒ แห่งอนุสัญญา CITES ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่าที่ห้ามนำเข้าหรือส่งออก ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๑๐๐ ชิ้น จากประเทศสิงคโปร์ โดยมีถิ่นกำเนิด (Country of Origin) ที่ประเทศเวียดนาม แหล่งที่มา (Source) จากการเพาะพันธุ์ (Captive breeding) การนำเข้าเพื่อการค้า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะต้องพิจารณามาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกัน กล่าวคือ แม้มาตรา ๒๓ วรรคสองจะบัญญัติ “ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ปาดังกล่าว เว้นแต่เป็นการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า และโดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี” แต่เมื่อพิจารณามาตรา ๒๐ ประกอบ สัตว์ป่าคุ้มครองที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อาจพิจารณาอนุญาตได้ ต้องเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ จึงจะขออนุญาตค้าตามมาตรา ๒๐ ได้ ดังนั้น การนำเข้าตามมาตรา ๒๓ กรณีการนำเข้าหนังกูหลือมที่หากซื้อเท็จจริงหนังกูหลือมดังกล่าวได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า เพื่อมาขออนุญาตค้า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ไม่สามารถพิจารณาออกใบอนุญาตค้าตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ แก่บริษัทได้ จึงเป็นปัญหาตีความกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ในมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ จึงขอหารือในประเด็น ดังนี้

๑. หากมีผู้ประสงค์จะนำเข้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่าง

ประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า และโดยได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช แล้ว จะสามารถขออนุญาตครอบครองตามมาตรา ๑๙ หรือสามารถขออนุญาตค้าตามมาตรา ๒๐ ได้หรือไม่ อย่างไร

๒. หากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สามารถดำเนินการอนุญาตให้ครอบครองตามมาตรา ๑๙ หรืออนุญาตให้ค้าตามมาตรา ๒๐ ได้ บทบัญญัติมาตรา ๑๗ สามารถใช้บังคับกับสัตว์ป่าที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรได้หรือไม่ อย่างไร

๓. บทบัญญัติมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ สามารถตีความแตกต่างหากจากกันได้หรือไม่ อย่างไร

**คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗)** ได้พิจารณาข้อหารือของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยมีผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า การให้ความเห็นในเรื่องนี้เป็นการให้ความเห็นตามข้อเท็จจริงเฉพาะการนำเข้าหนังงูเหลือม (*Python reticulatus*) ซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองจำพวกสัตว์เลื้อยคลาน ลำดับที่ ๓๓ ตามกฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ และเป็นสัตว์ป่าในบัญชี ๒ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)) ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่าที่ห้ามนำเข้าหรือส่งออก ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๖ เท่านั้น โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

**ประเด็นที่หนึ่ง** หากมีผู้ประสงค์จะนำเข้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า และได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช แล้ว จะสามารถขออนุญาตครอบครองตามมาตรา ๑๙ หรือสามารถขออนุญาตค้าตามมาตรา ๒๐ ได้หรือไม่ เห็นว่า เดิมมาตรา ๒๓<sup>๑</sup> วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗ บัญญัติว่า “การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ปาดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการ

---

<sup>๑</sup>มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ปาดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ปาดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์และโดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

นำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘<sup>๒</sup> (๑) หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์และโดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี” ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เห็นว่า สัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่จะขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกได้ ต้องเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์โดยผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือเป็นซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์โดยผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) เท่านั้น

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓<sup>๓</sup> วรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อกำหนดข้อยกเว้นเพิ่มเติมให้บุคคลสามารถขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา CITES ที่ให้มีการค้าในรูปแบบของการส่งออกหรือการนำเข้าซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าตามบัญชี ๑ บัญชี ๒ และบัญชี ๓ ของอนุสัญญา CITES ได้ โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา CITES และอนุสัญญา CITES ยอมรับให้แต่ละประเทศภาคีสามารถกำหนดมาตรการภายในเพื่อควบคุมหรือกักกันดูแลในเรื่องของการค้า การได้มา การมีไว้ในครอบครอง หรือการขนส่งซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า ตามบัญชีของอนุสัญญา CITES ให้เข้มงวดขึ้นได้

<sup>๒</sup>มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่

(๑) เป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ โดยได้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์จากอธิบดี

(๒) เป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๔ ซึ่งได้รับอนุญาตจากอธิบดีให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองเพื่อประโยชน์แก่กิจการสวนสัตว์สาธารณะของตน

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ตามวรรคหนึ่ง และการได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อการเพาะพันธุ์ของผู้รับใบอนุญาตตาม (๑) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

ใบอนุญาตตาม (๑) และ (๒) ให้สิ้นอายุลงเมื่อผู้รับใบอนุญาตได้แจ้งการเลิกการดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าที่ได้รับอนุญาตต่ออธิบดีตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

<sup>๓</sup>มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่เป็นการนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า และโดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อมาตรา ๑๙<sup>๔</sup> แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่จะเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗<sup>๕</sup> ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว และต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี ส่วนมาตรา ๒๐<sup>๖</sup> แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ ก็บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่เป็นการค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ซากของสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว และโดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี โดยมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ ไม่ได้ระบุว่าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์นั้นต้องเป็นการเพาะพันธุ์โดยผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๘ (๑)<sup>๗</sup> หรือเป็นการเพาะพันธุ์ในประเทศไทยเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ หากสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่านั้นเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดตามมาตรา ๑๗ ที่มีหลักฐานว่าได้มาจากการเพาะพันธุ์ด้วยแล้ว แม้จะเป็นการเพาะพันธุ์ในต่างประเทศก็ตาม การนำเข้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าวย่อมขออนุญาตครอบครองตามมาตรา ๑๙ หรือขออนุญาตค้าตามมาตรา ๒๐ ได้ เนื่องจากไม่มีเหตุผลใดที่จะไม่ตีความมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ ให้เกิดผลบังคับใช้รองรับการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓ วรรคสอง<sup>๘</sup> แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อให้สามารถขออนุญาตครอบครองหรือ

<sup>๔</sup>มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่จะเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว และโดยต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) การครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) ที่มีไว้เพื่อการเพาะพันธุ์หรือได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว

(๒) การครอบครองสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวนหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะของผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙ และได้จัดแสดงไว้ในสวนสัตว์สาธารณะที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้น

<sup>๕</sup>มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ มีอำนาจกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ โดยกำหนดเป็นกฎกระทรวง

<sup>๖</sup>มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่เป็นการค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ซากของสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว ทั้งนี้ โดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

<sup>๗</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

<sup>๘</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

ขออนุญาตค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า คุ้มครองที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของ สัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า ที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วได้ เพราะมีเช่นนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓ วรรคสอง เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา CITES ก็จะไม่เกิดผลบังคับใช้แต่อย่างใด

**ประเด็นที่สอง** หากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สามารถ อนุญาตให้ครอบครองตามมาตรา ๑๙ หรืออนุญาตให้ค้าตามมาตรา ๒๐ ได้ บทบัญญัติมาตรา ๑๗ สามารถใช้บังคับกับสัตว์ป่าที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรได้ หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า มาตรา ๑๗<sup>๙</sup> แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ เป็นบทบัญญัติ ที่กำหนดให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติมีอำนาจ ออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ ซึ่งการกำหนดให้ สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดใดเป็นชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า คุ้มครองชนิดนั้นและป้องกันไม่ให้สูญพันธุ์ รวมทั้งเพื่ออนุญาตให้บุคคลสามารถมีไว้ในครอบครอง ค้า และเพาะพันธุ์ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ดังเห็นได้จากเหตุผลในการออกกฎกระทรวงกำหนด ชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ พ.ศ. ๒๕๕๖<sup>๑๐</sup> และที่แก้ไขเพิ่มเติม นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาประกอบกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่มุ่งคุ้มครองสัตว์ป่า ไม่ว่าจะมิถิณกำเนิดในประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม ดังเห็นได้จาก หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า<sup>๑๑</sup> และความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา

<sup>๙</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

<sup>๑๐</sup>หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่างได้กำหนดสัตว์ป่า คุ้มครองบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ไว้เป็นเอกเทศจากกัน ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการบังคับใช้ กฎหมาย ประกอบกับมีสัตว์ป่าคุ้มครองบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่สามารถเพาะพันธุ์ได้ที่ควรได้รับการส่งเสริม ให้มีการเพาะพันธุ์เพิ่มเติม เพื่อป้องกันมิให้สูญพันธุ์ และเพื่ออนุญาตให้บุคคลมีไว้ในครอบครอง ค้า และเพาะพันธุ์ได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงสมควรที่จะปรับปรุงกฎกระทรวงทั้งสองฉบับดังกล่าวเสียใหม่โดยรวมเป็นกฎกระทรวง ฉบับเดียวกัน พร้อมกับกำหนดสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ใช้กฎหมาย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

<sup>๑๑</sup>หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วย การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มาตราการต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน กฎหมายดังกล่าวไม่สามารถทำให้การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลสมดัง วัตถุประสงค์ของกฎหมาย ประกอบกับจำเป็นจะต้องเร่งรัดการขยายพันธุ์สัตว์ป่าและให้การสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่าควบคู่กันไป และเนื่องจากปัจจุบันได้มีความตกลงระหว่างประเทศในการที่จะร่วมมือกันเพื่อสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่าของท้องถิ่นอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของโลก ดังนั้น เพื่อปรับปรุงให้มาตรการในการสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ สมควรปรับปรุงกฎหมาย ว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ที่ได้ให้ไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๕๒๗/๒๕๓๕<sup>๑๒</sup> สรุปได้ว่า “การจะตราพระราชกฤษฎีกาหรือออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดให้สัตว์ป่าที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย แต่มีถิ่นกำเนิดหรือวงจรชีวิตทั้งหมดอยู่ในต่างประเทศ หรือสัตว์ป่าที่มีถิ่นกำเนิดในต่างประเทศแต่มีวงจรชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในประเทศไทยเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองหรือสัตว์ป่าสงวนตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ย่อมกระทำได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการสงวนและคุ้มครองตลอดจนดูแลรักษาสัตว์ป่านั้นในขณะที่อยู่ในประเทศไทย” ดังนั้น รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติจึงสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗<sup>๑๓</sup> แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ ออกกฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยหรือชนิดที่ไม่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยเป็นชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ เพื่อส่งเสริมให้มีการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดนั้น ป้องกันไม่ให้สูญพันธุ์ รวมทั้งเพื่อบุคคลสามารถมีไว้ในครอบครอง ค่า และเพาะพันธุ์ได้โดยชอบด้วยกฎหมายได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ มาตรา ๑๗ จึงใช้บังคับกับสัตว์ป่าที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรได้ หากสัตว์ป่านั้นตรงกับสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดให้เพาะพันธุ์ได้ตามมาตรา ๑๗

**ประเด็นที่สาม** บทบัญญัติมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ สามารถตีความแตกต่างหากจากกันได้หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งและประเด็นที่สองแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้อีก

(นายดิศทัต ोตระกิตย์)  
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
สิงหาคม ๒๕๕๙

<sup>๑๒</sup>บันทึก เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีการนำเข้า ส่งออก และนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และการตราพระราชกฤษฎีกาหรือการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามมาตรา ๔ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๙๖๑ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

<sup>๑๓</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น